

NOTAT

Finanstilsynet

11. juli 2019

J.nr.6252-0214

/LOU

Redegørelse om inspektion i Sparekassen Vendsyssel

Indledning

Finanstilsynet var i februar – april 2019 på inspektion i Sparekassen Vendsyssel. Inspektionen var en ordinær inspektion, hvor de væsentligste risikoområder blev gennemgået ud fra en risikobaseret vurdering, og hvor der blev lagt størst vægt på de områder, der havde den største risiko.

Sammenfatning og risikovurdering

Sparekassen Vendsyssel er en garantsparekasse, der udbyder traditionelle ind- og udlånsprodukter, primært til kunder nord for Limfjorden samt i mindre omfang i København. Sparekassen har en pæn basisindtjening og er gennem de senere år vokset betydeligt herunder i forbindelse med overtagelse af afdelinger fra andre institutter.

Finanstilsynets gennemgang af 200 udlån og et udvalg af sparekassens ejendomme, udvalgt ud fra en risikobaseret tilgang, førte til yderligere nedskrivninger og værdireguleringer for i alt 34 mio. kr. i forhold til sparekassens nedskrivninger pr. 30. marts 2019.

Baseret på sparekassens indberetning har sparekassens udlån en svagere bonitet end gennemsnittet blandt gruppe 2 pengeinstitutterne. En del af forklaringen herpå, var kunder overtaget i forbindelse med overtagelse af Østjysk Bank, og sparekassens eksponering mod landbruget. Da en del af de udvalgte erhvervsudlån i forbindelse med inspektionen blev reklassificeret af sparekassen til en svagere bonitet, er der risiko for, at sparekassen overvurderer kreditkvaliteten i porteføljen. Sparekassen fik påbud om at gennemgå en stikprøve med henblik på at vurdere, om kreditkvaliteten for hele erhvervsporteføljen er korrekt vurderet.

Gennemgangen af bevillingsgrundlaget for bevillinger til erhvervs kunder viste, at særligt de bevillinger, der ikke var sket centralt i sparekassens kredit-

afdeling, var dårligt belyste, og der var ikke foretaget vurderinger og konklusioner. Sparekassen fik påbud om at sikre et betryggende beslutningsgrundlag ved bevillinger til erhvervskunder. På projektf finansieringsområdet fremgik det ikke klart i bevillingsgrundlaget, hvordan kreditpolitikken blev efterlevet i de enkelte udlån, og ikke alle afvigelser til kreditpolitikken var noteret. Der var mange afvigelser fra kreditpolitikken, og sparekassen fremstod betydeligt mere risikovillig, end hvad kreditpolitikken foreskriver. Sparekassen fik påbud om at overholde sin kreditpolitik. På landbrugsområdet fik sparekassen påbud om at sikre, at komplekse landbrugsudlån håndteres betryggende, herunder at vurderinger og handlinger er dokumenterede.

Bevillingsgrundlaget for bevillinger til privatkunder var ligeledes mangelfuldt i filialerne. Flere bevillinger tog ikke højde for kommende ændringer i kundens indkomst, f.eks. overgang fra lønmodtager til pensionist. Sparekassen fik påbud om at sikre, at der sker en vurdering af, hvor robust kundens indkomstforhold er, herunder også en vurdering af, om rådighedsbeløbet er tilstrækkeligt for den enkelte kunde ved at inddrage kundens historiske rådighedsbeløb samt vurdering af gælds faktor og formueforhold.

Finanstilsynet gennemgik sparekassens kontrolfunktion på kreditområdet. Sparekassen foretog kun begrænset opfølgning og rapportering på filialniveau, og der var dermed ikke tilstrækkelig fokus på, at kvaliteten i bevillingsgrundlaget i filialnettet var svingende og overvejende mangelfuld. Sparekassen fik påbud om at sikre, at der sker en passende overvågning og kontrol af filialerne.

Gennemgangen af risikostyringsfunktionen viste, at egentlig kontrol af risikostyringen på grundlag af egne målinger, eksempelvis tests eller stikprøver, ikke fandt sted eller kun i begrænset omfang. Eksempelvis havde den risikansvarlige ikke foretaget den obligatoriske vurdering af risikoklassifikationen. Sparekassen fik påbud om at styrke risikostyringsfunktionens arbejde og rapportering.

Compliancefunktionen har fokus på tilstedeværelsen af forretningsgange og politikker, men der er ingen metoder eller procedurer til kontrol af, om de bliver efterlevet i praksis. Sparekassen fik påbud om at fastlægge metoder og procedurer i compliancearbejdet, f.eks. stikprøver.

Sparekassen fik derudover en række påbud om at præcisere forretningsmodellen og kreditpolitikken, sikre udarbejdelsen af operationelle handlingsplaner på alle svage privatkunder, sikre mere ensartet anvendelse af ejendoms-skemaer samt styrke rapporteringen til bestyrelsen på kreditområdet.

Finanstilsynet vurderer på baggrund af inspektionen, at der er behov for, at organisationen rustes til at håndtere en betydeligt større udlånsbog med større kompleksitet og en høj andel af kunder med svaghestegn i forhold til

sammenlignelige institutter, og til at udfylde de mangler i bevillingskvaliteten, risikoklassifikationen, kontrollerne og risikostyrings- og compliancefunktionen, som inspektionen har identificeret. På grundlag af de afdækkede mangler vurderede Finanstilsynet, at det opgjorte solvensbehov pr. 30. marts 2019 på 10,3 pct. ikke var tilstrækkeligt til dækning af sparekassens risici. Sparekassen har øget solvensbehovet til 10,7 pct., hvilket Finanstilsynet vurderer som dækkende.